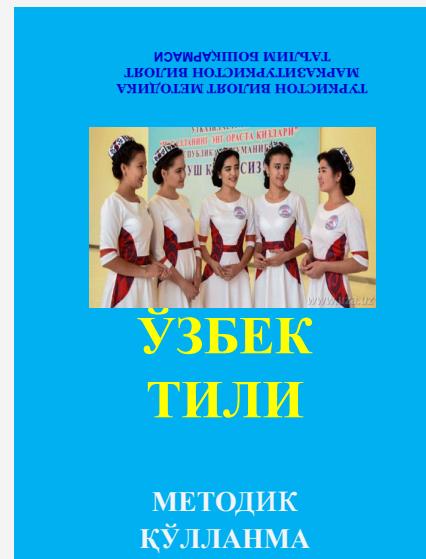

Баяндама тақырыбы:

*«Критериалды бағалаудың жаңа жүйесі – оқушының дамуы,
оның қызығушылығын арттыру және оқуға
ынталандырудың көрінісі»*

Маъруза:

*“Мезонли баҳолашнинг янги тизими – ўқувчининг
ривожланиши, унинг қизиқувчанligини орттириш ва
таълим олишга интилишининг кўриниши”*

*№ 104 УЎББМ, ўзбек тили ва адабиёти
ўқитувчиси,
МБ раҳбари Шамадиева Р.А.
2021- 2022 ўкув йили*

*Она тилим онадай азиз,
Таълим олдим мана шу тилдан.
Хар бир сўзи шакардай лазиз,
Уни севдим жону дилимдан*

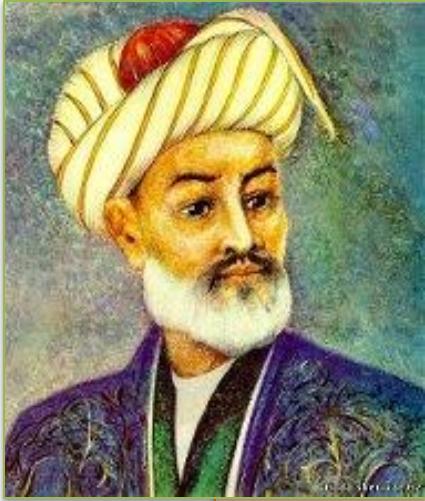
F. Fулом

Миллатнинг миллат эканини белгиловчи
бирламчи омил – унинг тили ва адабиётидир

A. Авлоний

*Башарият тарихида мактаб деган муҳташам
муассасанинг ибтидоси ҳисобланмиш қадимги шумер
мактабарида, яъни эрамиздан олдинги учинчи минг
йилликларнинг бошида илк таълимнинг икки устунидан
бери она тили дарслари бўлганлиги турли манбаларда қайд
этилган. Иккинчиси – математика бўлган дейилади.*

Демакки, камида беш минг йилдан бери она тили муайян
бир тизимга солинган дарслар қаторида ўқитиб келинади.
Аммо жадал ривожланиш ва тараққиёт янги ўқитиш
усулларини излаб топишни тақозо этади. Бир сўз билан
айтганда, она тили таълими замон тақозосига мувофиқ ана
шундай муттасил, муентазам ривожланиб, такомиллашиб,
макбуллашиб борадиган ўзига хос жараёндир.

Тил- инсон қиёфаси ва ички гўзаллигини намоён этадиган энг гўзал туйғудир. Ўз тилига меҳр – муҳаббатли инсон халқини, Ватанини, миллий қадриятларини, маданий меросини ҳам эъзозлайди.

Бежиз бундан беш аср илгари Алишер Навоий “Тилга эътиборсиз- элга эътиборсиз” , дея ёзмаган. Ўз она тилимизга бўлган муҳаббатни халқимизнинг, одамларнинг самимий сухбатларида, юксак ахлоқий фазилатларида кўриб, беихтиёр шундай эл фарзанди эканлигимиздан фахрланамиз.

Ўрта умумий таълимда она тили фанининг ўрни бекиёсдир. Алломаларимиз айтганидек, “Дунёдаги жамики эзгу фазилатлар инсон қалбига, аввало, она тилининг бетакрор жозибаси билан сингади”. Шундай экан, ўқувчиларни Мангу эл – она заминга меҳр-муҳаббат, ватанпарварлик, инсонпарварлик ғоялари, энг аввало, она тилини ўқитиш жараёнида амалга оширилади. Бу ҳол ёш авлодни камол топтиришда она тили ўқитувчисининг хизмати нақадар масъулиятли эканлигидан далолат беради.

Зеро, дарс муқаддасдир.

Она тили – миллий маънавият ва қадриятларнинг улкан хазинаси, миллат тафаккурини шакллантирувчи энг асосий воситалиги, мактаб она тили ўқув фанининг кенг қамровли таълимий – тарбиявий моҳиятга эга эканлиги шу соҳа мутахассислари ва мутасаддилари зиммасида улкан масъулият мавжудлигини кўрсатади.

Бу масъулияти вазифани эски мазмун, эски усуллар ва воситалар билан амалга ошириш мутлақо мумкин эмас.

Энг муҳими, у янги кучларни, ҳам таълим олувчининг, ҳам таълим берувчининг таълимга тамоман янгича ёндашишини талаб этади. Бугунги кунда мактабларимиз замонавий ахборот- коммуникатив технологиялар билан таъминланган, моддий замин яратилган. Аммо бу мақсад, мазмун, усул ва воситаларни оммага етказувчи ўқитувчилар бу ишда фаол бунёдкор сифатида иштирок этмаса, ташаббусни ўз қўлига олмаса, берилган имкониятлардан самарали фойдаланмаса, жиҳозу, ускуналар, дастуру дарсликлар ҳеч нарса бермайди. Шунинг учун ҳам бугуннинг долзарб масаласи она тили ва адабиёт ўқитувчиларининг фаоллигини оширишdir.

Замонавий таълимнинг талабларидан яна бири ўқувчиларга факат билим бериш эмас, балки билим олишнинг йўлларини ҳам ўргатишдан иборатdir. Таълимга бундай ёндашиш ўқувчини, дарсдан ва мактабдан кейинги фаолиятда ўз устида мустақил ишлаш, билим доирасини кенгайтириб бориш кўникмаларини ҳосил қиласди.

Бугунги кунда янгиланган ўқув методик адабиётлар билан ишлаш йўллари янги тамойиллар асосида олиб борилиши давр талаби бўлиб, адабиёт дарсларида ўқитувчи эмас, кўпроқ ўқувчининг ишлашига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Ўзбек тили фанини янгиланган

- ўзбек тилида **тилдани, таълим бериш дастури асосида** нутқий коммуникатив

малакаларини шароитга

мос тўғри кўллай **слишни**

ўзбек тилини она тили

урганидилар, сифатида узлаштирган

ўкувчилар олган

билимларини дунё

маданияти билан **бройлай**

ўзбек тилида **берилган**

турли дуч келган

ахборотларни ўринли

кўллай оладилар. ўзига

керакли материалларни

ажрата оладилар;

рқали ўкувчилар:

Билим беришнинг ҳозирги замон талаби – ижодкор, рақобатбардош, баркамол шахс тарбиялаш. Қозоғистон мактабларида билим мазмунининг янгиланиши билан бирга баҳолаш тизимида ҳам ўзгариш юзага келди. Ҳозирги кунда янгилangan билим мазмунига кўчиш шароитида ўрта мактабларда асосий масалалардан бири – ўқувчиларнинг таълимдаги ютуқларини баҳолашнинг самарадорлигини ортиришdir. Критериал (мезонли)баҳолаш - ўқувчининг ўқищдаги ютуқларини баҳолаш. Бу бугунги ўқитиш тизимида энг асосий талабларнинг бири бўлиб ҳисобланмоқда.

Критериал баҳолаши тизими

Ўқитишни
тузатиш

Қайта
боғланиш

Ўқитиб
ўргатиш

*1.
Колиплаштирувчи
баҳолаш*

Маълумот
лар
тўплаш

Маълумотлар
ни танлаш

*2. Жамловчи
баҳолаш.*

Якуний
фикр

баҳолаш

Мезонли баҳолаш вазифалари

- дарснинг ҳар бир қисмида ҳар бир ўқувчининг тайёргарлик даражасини аниқлаш

- дастурга мувофиқ ўқув мақсадларини бажариш қобилияти

- ўқувчи ривожланишининг муваффақиятини кузатиш

-талабанинг ўқув жараёнидаги хато ва бўшлиқларини аниқлаш

-ўқув дастурининг самарадорлигини фарқлаш

-ўқувчи ва ўқитувчи ҳамда ота – оналар ўртасида фикр – мулоҳазалар билдирилишини таъминлаш.

Ўқув ютуқларини баҳолаш усуллари

Қолиплаштирувчи (форматив) баҳолаш – бу ўқувчиларнинг янги маълумотни эгаллаш вақтида топшириқни бажариш, ўқув мақсадлари билан кутиладиган натижалар қанчалик тўғри эканлигини тушунишга имконият берадиган, кундаликдаги дарслар ва уйда ишлаш кўникмалари ҳамда билимларининг эгаллаш даражасини аниқлайдиган, ўқув давомидаги ўқитувчи ва ўқувчи орасидаги тезкор алоқани юзага оширадиган баҳолаш.

Жамловчи (сумматив) баҳолаш – ўқувчиларнинг чоракдаги ўқув дастурининг бўлимларини ўрганиш бўйича ва билимларини ўзлаштириш босқичини тугатиш вақтидаги билимларни эгаллаш ва кўникмаларининг шаклланиш савиясини аниқлайдиган баҳолаш.

Маърузамни мухтасар қилган ҳолда, мен ўзбек тили ва адабиёти устози сифатида шундай Ватанда яшаётганим билан фахрланаман. Биз - қозоғистонлик ўзбеклармиз, Элбошимизнинг доно сиёсати туфайли бошқа эллар қатори биз ҳам ўз она тилимизда сўзлаш, ўзаро фикр алмашиш, билим олиш ва билим бериш ҳуқуқига эгамиз. 5- 11 – синфлар учун янгиланган таълим бўйича дарсликлар кўлимиизга етиб келган. Шу йўналиш бўйича курслар уюштирилган. Ҳатто, ўзбекзабон ўқувчилар учун билим даргоҳи - ўзбек тили ўқитувчиларини тайёрлайдиган Олий ўқув юрти очилганидан ҳам хабарингиз бор. Бу ҳам халқимиз учун жуда қувонарли ҳол бўлди, албатта. Дўстлигимиз бардавом бўлсин, дея фикримни қуидаги шеър билан якунламоқчиман:

*Илдизи бир аслин олса, биз етилган дараҳтнинг,
Дўстлигимиз қўргаб турсин, Оллоҳ берган бу баҳтни,
Қалбимизда куртак отса, эзгуликнинг камоли,
Ишонч комил, кўз – кўз бўлгай, юртимизнинг жамоли.*

*Эътиборингиз учун
ташаккур!*